

NORGES HØYESTERETT

Den 28. april 2015 ble det av Høyesteretts ankeutvalg bestående av dommerne Skoghøy, Normann og Bull i

HR-2015-00925-U, (sak nr. 2015/436), straffesak, anke over beslutning:

A (advokat Mette Yvonne Larsen)

mot

Den offentlige påtalemyndighet

K J E N N E L S E :

- (1) Saken gjelder anke over lagmannsrettens beslutning om å fremme påtalemyndighetens anke til ankeforhandling, jf. straffeprosessloven § 325, jf. § 321 annet ledd.
- (2) Spesialenheten for politisaker satte den 10. september 2014 A, født 00.00.1975, under tiltalte for overtredelser av utlendingsloven § 108 tredje ledd bokstav a, utlendingsloven § 108 annet ledd bokstav c, straffeloven § 324 og straffeloven § 325 første ledd nr. 5. Under hovedforhandlingen i Asker og Bærum tingrett frafalt imidlertid aktor tiltalen for overtredelse av straffeloven § 324.
- (3) Asker og Bærum tingrett frifant A for alle tiltalepunktene i dom 22. januar 2015.
- (4) Påtalemyndigheten anket tingrettens dom i anke av 3. februar 2015. Anken ble sendt for forkynning. Anken innkom Borgarting lagmannsrett den 9. februar 2015.
- (5) Borgarting lagmannsrett besluttet den 16. februar 2015 at påtalemyndighetens anke skulle fremmes til ankeforhandling. Det kom ikke inn kommentarer fra A, og det ble heller ikke satt frist for slike kommentarer fra retten.
- (6) A har anket lagmannsrettens beslutning. Det anføres at A eller hennes forsvarer ikke fikk anledning til å uttale seg om anken fra påtalemyndigheten før lagmannsretten fattet sin beslutning, og at dette medfører et brudd på retten til kontradiksjon som følger av Den

europiske menneskerettighetskonvensjon (EMK) artikkel 6. Dette gjelder selv om A fikk forkynt påtalemyndighetens anke for seg 6. februar 2015. Forsvarer var ikke kjent med forkynnelsen, og det kan ikke være opp til tiltalte å skulle kommentere påtalemyndighetens rettsmidlerklæringer. Ankeutvalget må overprøve lagmannsrettens beslutning for å kunne gi A det effektive rettsmiddel mot konvensjonsbrudd som hun har krav på etter EMK artikkel 13.

- (7) *Påtalemyndigheten* er kjent med anken, men har ikke kommentert den.
- (8) *Ankeutvalget bemerker* at anken gjelder lagmannsrettens beslutning om å tillate påtalemyndighetens anke fremmet til behandling. Det følger av straffeprosessloven § 325 første ledd at beslutninger om å henvise en anke til behandling ikke kan påankes. Det gjelder selv om beslutningen hevdes å lide av en saksbehandlingsfeil, jf. ankeutvalgets beslutning i sak HR-2013-01210-U.
- (9) Det følger imidlertid av straffeprosessloven § 4 at loven gjelder med de begrensninger som følger av overenskomst med fremmed stat. Videre fastslår menneskerettighetsloven at EMK gjelder som norsk lov som ved motstrid skal gå foran bestemmelser i annen lovgivning. Straffeprosessloven § 325 er dermed ikke til hinder for at en anke over en henvisningsbeslutning tas under behandling dersom dette er nødvendig for å gi en part det rettsmiddel vedkommende har krav på etter EMK artikkel 13 for å rette opp en eventuell krenkelse av konvensjonens øvrige bestemmelser. Etter grunnlovsendring 13. mai 2014 følger rett til å få eventuelle menneskerettskrenkelser reparert også av Grunnloven § 92, jf. Rt. 2014 side 1105 avsnitt 61 og Rt. 2014 side 1292 avsnitt 17.
- (10) Etter straffeprosessloven § 321 annet ledd beror avgjørelsen om å henvise en anke fra påtalemyndigheten på en nærmere vurdering av om anken klart ikke vil føre frem, eller om den gjelder spørsmål av mindre betydning eller av andre grunner ikke bør prøves. Det er dermed klart at tiltaltes synspunkter kan ha betydning for hvilken avgjørelse lagmannsretten vil komme til. For den tiltalte innebærer en henvisningsbeslutning en risiko for domfellelse for noe vedkommende er frifunnet for i tingretten, eller en strengere straff enn det tingretten kom til. Det må da følge av retten til en rettfærdig rettergang i EMK artikkel 6 at en tiltalt må gis en reell mulighet til kontradiksjon før henvisningsbeslutningen fattes.
- (11) Det må imidlertid være tilstrekkelig at tiltalte er blitt gjort kjent med anken i tide til i samarbeid med sin forsvarer å inngi eventuelle kommentarer før lagmannsretten treffer sin beslutning, eventuelt å anmode lagmannsretten om at det settes en frist for dette. Med mindre særlige omstendigheter tilsier noe annet, kan det ikke være nødvendig at lagmannsretten av eget tiltak skal sette en frist for å kommentere anken.
- (12) I dette tilfellet ble påtalemyndighetens anke, som ble avsluttet med en orientering til tiltalte om lagmannsrettens saksbehandling, forkynt for tiltalte 6. februar 2015. Lagmannsretten traff sin beslutning om å henvise anken til behandling 16. februar 2015. Etter ankeutvalgets syn ga dette tiltalte, eventuelt i samarbeid med sin forsvarer, tilstrekkelig tid til å inngi kommentarer til anken eller be om at det ble satt en frist for slike kommentarer, før lagmannsretten avgjorde spørsmålet om å henvise anken.
- (13) Anken blir etter dette å forkaste.
- (14) Beslutningen er enstemmig.

SLUTNING:

Anken forkastes.

Kristin Normann
(sign.)

Jens Edvin A. Skoghøy
(sign.)

Henrik Bull
(sign.)

Riktig utskrift: